

Slovanska knjižnica nam je prinesla povest „Preko morja“, katero je hrvaški spisal Evgenij Kumičić, a poslovenil A. Z. Lovanski. Str. 128. — Ta povest se odlikuje, kakor menda sploh povesti E. Kumičića, slavnega opisovalca hrvaškega primorja, po nekakem zdravem, semtertja celo malce naturalističnem realizmu, ki je pa zopet tako ljubko prepreden z naivnostjo in idealnostjo, da iz te spojitve nastaja celo nov genre, katerega posebnost in pikantnost je ravno ta čudovita in vendar ne neskladna zmes idealnega in realnega naziranja. — Izboru prevodilnega predmeta nimamo torej to pot prav nič prigovarjati, k večjemu izraziti željo in nadejo, da skoro nastopijo časi, ko hrvaških umotvorov ne bo treba prevajati na slovensko, ker jih bo lahko vsaki izobraženec čital v izvirniku.

Da pa ti časi še niso nastopili, nam dokazuje baš slovenski prevod. Dasi namreč slovenščina v njem ni ravno slaba (prevoditelj je po izjavi g. urednika samega neki gimnazijec), se vendar tu in tam vidi, da g. Lovanski ni še popolnoma vešč hrvaščini; tako n. pr. ne pozna g. L. one rabe hrvaškega aorista (bih), s katero se izraža eventualno ponavljanje kakega dejanja. Le po tej nevednosti je bilo možno, da so se vrinili v prevod taki-le brezmiselni stavki: »Naj se zgodi božja volja!« odgovoril bi ji mož, ko bi mu to govorila namesto: ji je odgovarjal mož, kadar koli mu je tako govorila (str. 13.) ali pa: Kopal bi se ... in tako bi delal cel dan ... napol bi jadro, in ladjica bi se nagnila na stran ... Včasih bi se oddaljil malo od obrežja (str. 21.), kjer je hotel Kumičić slikati vsakdanje opravilo Radetičevega Toneta, in kjer bi bili v slovenščini edino umestni indikativi glagolov opetovalnikov. — Pač zopet prejasen dokaz, kako težko je priti do živega tujemu jeziku, pa si bodi materinščini tudi toli soroden, kolikor je hrvaščina slovenščini! Ko pa se take neprilike dogajajo hrvaškim prevodom, kaj si moremo potem misliti glede zanesljivosti naših prevodov iz severnoslovanskih jezikov. Baš današnji drastični slučaj pa nam daje pravico ali bolje: nalaga dolžnost, da zopet obnovimo svarilo, ki smo je prav na tem mestu izrekli že večkrat, naj nihče ne prevaja iz katerega koli jezika, kateremu ni popolnoma vešč. Če nam pa kdo prigovarja, češ, da je baš prevajanje iz tujih jezikov najpripravnejša vaja, ako hočeš le-te temeljito proučiti, tedaj priznavamo resnico te trditve, a ob enem svetujemo dotičniku, naj pridrži tiste prevodilne vadbe — za-se.

Dela pesnika Josipa Pagliaruzzija (Krilana). »Slovanska knjižnica« je izdala do sedaj že dva zvezka pesmi prerano umrlega prenadarjenega pesnika Krilana. Sedaj pripravlja tretjo knjigo, ko pa bo obsegala spise v nevezani besedi. Krasilo jo bode več slik, med njimi tri izvirne; pesnikovo rojstno hišo s soseščino je lepo narisal gospod Gvaiz, učitelj risanja na goriškem učiteljskišču. Naročniki dobe lepo knjigo, obsegajočo okolo 12 pol, kot trojnat snopič za 45 kr., druge pa bo stala najmanj 60 kr.

Narodna vzgoja. Slovenskemu narodu spisal Josip Ciperle. Izdalo »Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani« kot V. zvezek »Pedagogiške knjižnice«. V Ljubljani. 1896. Tiskala R. Miličeva tiskarna. Str. 79. 4°. Dasi tudi nas v tej brošuri (ponatisnjeni iz »Učiteljskega Tovariša«) obravnavani predmet zanima že sam ob sebi, zlasti pa še zategadelj, ker spada v področje naše stroke, vendar

moramo razgovor o njej takisto, kakor smo morali razgovor o domači vzgoji, odgoditi na priložnejši čas. Proučitev tako važnih razprav potrebuje časa; s splošnimi ocenjevalnimi frazami ni nikomur pomagano, in mi sami se z njimi ne moremo zadovoljiti.

V izjasnenje in utrjenje.¹⁾ M. A. Lamurskij. Trst. Tiskom i nakladoj Dolenčeve tiskarne. 1896. Str. 96. Ta brošurica je ponatisk onih podlistkov v »Edinosti«, v katerih je odgovarjal g. Lamurskij opazkam o. Škrabca in »Ljublj. Zvona« o prejšnji njegovi brošurici: »Obnarodimo še nekaj«. Tudi nam kakor g. Lamurskemu mora biti do tega, da se »izjasnimo«, toda ker nočemo, da bi se tožili čitatelji, da jim kratimo dragoceni, zlasti leposlovju namenjeni prostor z neplodnimi polemikami, nas bode skrb, da se odrežemo kar najbolj na kratko.

Najpreje konstatujemo, da se ujemamo z g. Lamurskim ne le v bistvu glede narave slovenskega glagola, ampak tudi glede temeljnega nazora, da bi morala biti narodna govorica našim pisateljem in pesnikom oni živi neizčrpni vir, iz katerega naj bi vedno in vedno zajemali. Žal, da smo si v drugih nič manj važnih načelih vsaksebi, in med nasprotniki, »principia negantes«, je boj težaven. Pustimo, da je g. Lamurskij molče prešel mimo našega opiranja in sklicevanja na neko preimenitno temeljno nemško knjigo, na katere podlagi bi se morda vendar-le polagoma sporazumeli, da je »molče prešel mimo vsega, kar je razvetriničil tu dalje poglaviti gosp. pisatelj (t. j. Zvonov urednik) po nemških izvorih o razvijanju živih jezikov«; toda odločno se upiramo načinu, po katerem naj bi se po g. Lamurskega mislih zvršilo zbližanje slovanskih rodov ali bolje njih knjižnih jezikov. Ali se ni ta način zbliževanja, že nekaterekrat poskušen, vsakokrat izjalovil in privedel do jezikobrodja (prim. Majarjev žalostnega spomina poskus). »Historia est magistra vitae«, učimo se saj od nje, ako se nočemo od nemških doktrinarjev in »so nam le teh visoka in globoka učenja prav deveta zabota«. Zbližanja ali zedinjenja južnoslovanskih plemen si mi ne moremo misliti tako, da mi nekaj odnehamo in štokavci in Bolgari nekaj ter. se tako v sredi srečamo, nego samo na ta način, da en jezik, recimo štokavščina, postane — pri izpremenjenih razmerah — skupni knjižni jezik.

Na mojo »hudomušno« željo, naj bi pisal malce poljudneje, se je odrezal g. Lamurskij v zadnji brošurici tako-le: »Hudomušnost to priščedili bi si bili prav lahko. Moja razprava ni bila namenjena namreč priprostemu narodu, ki se ni še nikedar brigal za jezikoslovno kako razpravo, saj služi njemu le živa njegova govorica, ki je prava in edinstveno pristna in dostoverna naša slovnica; nego posvečena je bila izobraženejšim našim dejateljem« itd. Torej naj našemu razumništvu služi drugačna govorica, druga slovnica, skratka drug knjižni jezik, nego priprostemu narodu? No, ta bi pa bila lepa! Že itak smo preveč ločeni

¹⁾ Zaradi primanjkujočega prostora je ta že za zadnjo številko postavljeni sestavek izšel šele sedaj. Med tem časom pa je literatura o »bomkovanju« že zopet narasla; o. Škrabec je v »Cvetju« iztaknil nov moment, po katerem se je vprašanje o »bomkovanju« pokazalo v celo novem svitu in je postalo šele prav zanimivo; a v »Edinosti« je udaril g. M. M. Hostnik glede »bomkovanja« na — tragične strune. Ker je g. Hostnik spravil mimogrede tudi nas v debato, si pridržujemo tudi mi kratek odgovor za ugodnejšo priliko.